

Рембранд и българското изкуство

или

Модата и „Салонът на отхвърлените”

Венцислав Занков 2008

Не става дума за духовна или някаква друга връзка на великия Рембранд с България, която по негово време не е съществувала като държава, а е била част от територията на Османската империя. Става дума за Иван Георгиев, който най-вероятно в студентските си години е получил прякора си Рембранд заради привидното сходство в пластичното изграждане на тялото и светлината в живописните му етюди от периода на следването му И така : Иван Георгиев - Рембранд 1938-1994 - ретроспективна изложба.

Можеше да е и Ван Гог; Сезан вместо Рембранд. Така или иначе става дума за „феномен”, но след кратък размисъл, съдбите на Генко Генков, Димитър Казаков-Нерон, Галин Малакчиев се оказват сходни. Личните избори или невъзможността за личен избор се превръщат в митологии, авторите – в жертви - на системата, на гениалността си, на характера си. Споменах Ван Гог – не за друго, а защото и той влиза в тези митологеми на отдаденост на изкуството. Стрaст и мизерия. Кратката професионална биография на Иван Георгиев гласи: – завършва през 1966 Националната художествена академия, специалност Живопис, в класа на проф. Панайот Панайотов. През 1963г. получава наградата на Централния съвет на Профсъюзите за плаката „Никога”, а в 1965 награда за живописен етюд от студентска изложба - конкурс в Художествената академията. Обещаващо начало. Още при първия му сблъсък с реалността на културния живот на Системата през 1966, когато работите му не са приети за участие на Обща художествена изложба /ОХИ/ той се отказва и „...се зарича никога да не предлага свои картини на милостта на жури. Избира творческата нелегалност и изстраданата в непрекъснат недоимък свобода.”/цитат от официалната страница на СГХГ/. Подобен сюжет може да се развие и за Генко Генков; Ван Гог . С истинския Рембранд нещата са по-различни – от успеха, признанието и парите – поради това, че продължава да рисува не точно както се очаква и иска /от времето, меценатите, тогавашните баровци/ стига до мизерията и смъртта в мизерия.

Това, което ме впечатлява в подобни случаи е, че се бърка личният избор за начин на живот с качеството на произведенията – самотата, мизерията, лудостта, алкохолизъмът, придават автентичност и сила на творчеството. То е истинско защото е неподправено, гарантирано е от страданията и мизерията на артиста.

И ето - Дейвид Линч преповтори един познат въпрос – нужно ли е да страдаш и мизерстваш, за да си добър артист. Преди десетина години пък бях казал в едно интервю, че най-добрият художник е мъртвият художник.

Кое е по-лесно и ли по-трудно, не мога да преценя - знам само че ролята на жертва, в зоната на отхвърленото, маргиналното има определен комфорт – място откъдето можеш да се държиш безотговорно и...да рисуваш каквото си искаш. Място откъдето можеш да държиш другите отговорни, да тормозиш непознати, околни и близки с бедността си в ролята на неразбрани и отхвърления. Брат ти Тео /ван Гог/ да ти праща пари за бои, ти да „мацаш” както си искаш и каквото си искаш и където си искаш /южна Франция, казват, не е лошо/ и да се напиваш с абсент, водка, ракия. Да разменяш нарисуваното срещу бутилка... да пееш парчета на Армстронг поклащайки се нощем по улиците на София... не казвам нищо...Само знам, че това няма да направи живописиста на Генко Генков по-хубава или по-лоша. Нито тази на Ван Гог, нито тази на Иван Георгиев – Рембранд. В тази свобода онзи Рембранд преди няколко века е

нарисувал шедьоври, Ван Гог – слънчогледи, Иван Георгиев – това, което виждаме. Циничното е, че точно тези артистични животи, странности, драматични съдби, с гарантираната автентичност на „отрязаното ухо” вдигат цените на работите на същите тези автори в „пъти” - обикновено след смъртта на авторите. Една-Такава-Мащабна-Юбилейна-Посмъртна-Изложба в софийската градска галерия прави точно това – легитимира и рязко покачва цените на работите на отказалия се от публични изяви още в началото на творческия си път Иван Георгиев – Рембранд. Куриозно. Всички изложени картини с изключение на 4 броя дарени!! на СГХГ, са частна собственост, собственост на „колекционери”, имената на които стоят под заглавията на картините. Ето тук е ключът към бараката/за който говори Остап Бендер/ – ако тези колекционери са купували тези картини, Рембранд е нямало да мизерства, но мизерията е необходима гаранция за автентичността на творческия акт, автентичност и уникалност, която пък обещава добра /посмъртна/ цена, мизерстващия и/или болен, и/или луд, и/или алкохолизиран талант е добра инвестиция, най-добрата непряка инвестиция. Пряко се плаща се само за удържане и продължаване на този баланс мизерия-оцеляване-творчество. Звучи познато. Казват, че Иван Георгиев – Рембранд подарявал, раздавал, разменял срещу смешни пари картините си – циничното е, че никой от колекционерите не е имал сметка Иван Георгиев – Рембранд да става богат, велик и най-вече известен приживе, защото това ще рефлектира върху възможността да се събират картини „на кило”. Днес, когато свободни картини на Иван Георгиев – Рембранд най-вероятно вече няма, следва процедурата на посмъртното възвеличаване на самобитността и творческия гений, самородния талант и сила на Иван Георгиев – Рембранд – за колекционерите това са чисти печалби както в пари така и в социален статус - придобиват статут на откриватели, ценители и пазители на духовното ни и културно наследство. И разбираме вече защо имената им стоят до тези на картините, тяхна собственост.

Донякъде, си мисля, че е било така и с Генко Генков и не само.

Каква всъщност е живописиста на Иван Георгиев – Рембранд. Може ли ако/като се пренебрегне патетиката на личния му избор и живот, да се говори за неговата живопис и как? Какво е и имало ли е значение творчеството му за културното ни развитие и наследство когато е било напълно нелегално. Това, че е бил неизвестен не означава, че той не е знаел или не се интересувал и влиял от изкуството извън неговото и какво значи тогава самобитност. Поне лично за мен това, което видях, ме впечатли със смелост и присъствие на жеста. Както и многослойността на живописването.. Има полъх от Пикасо; сетих се и за един автопортрет на Сезан, не само за неговите натюрморти с плодове; емоция в жеста, баналност в сюжета; прокрадва се наивизъм .... вторият етаж представя неговото продължение в абстрактното – пустотата на абстрактното ми е чужда - връщам се обратно. Харесвам ранните му картини – портрети и натюрморти, но тези, в които има стилизация, чистота и простота на цветните петна, пестеливост в композиция и яснота на образа.

Харесвам тази:>>

Свободата е в личния избор или в съзнателния отказ от личен избор?. Слабост ли е да се откажеш да наложиш и утвърдиш своето изкуство, или пък е необходима Сила в този отказ - изобщо да не се интересуваш от съдбата на картините си, на самия себе си. Да можеш да се отчуждиш от тях/картините/, да станеш чужденец и на самия себе си... Е, тук вече има студена красота....

Но ни посреща битувания „образ” на художника –творец обикновено с брада; странник, който пребивава в други реалности /обикновено паралелни и затова е на границата на лудостта/ обитава духовни светове /затова е саможив и самотен/, недостъпни за простосмъртните /затова е неразбран/, но посредством величието и щедростта на таланта му и своеобразната му чувствителност /затова пие/, ние ще можем да се докоснем до духовното, до тази „все по-липсваща” ни „духовност”. Днес

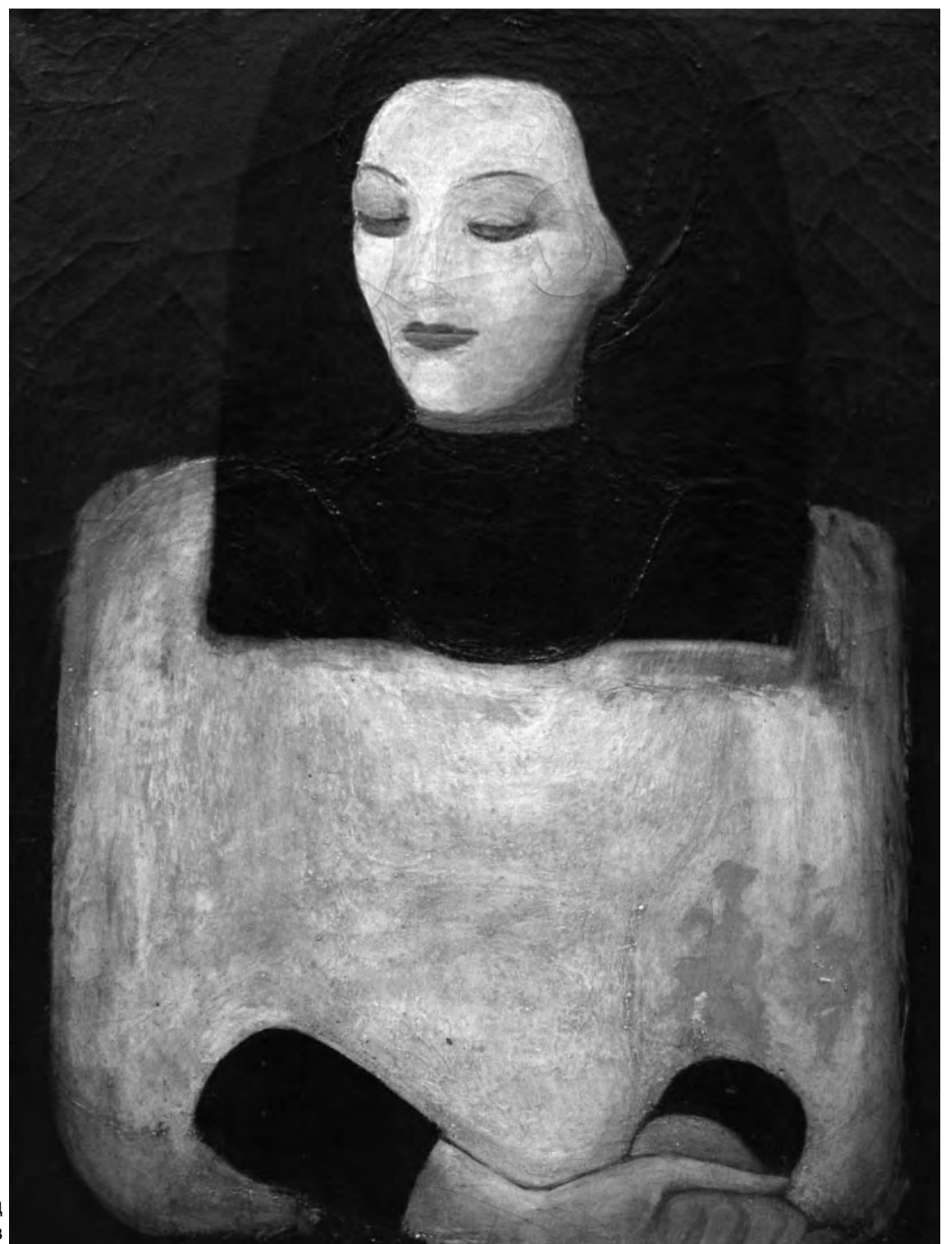
„Салонът на отхвърлените” носи дивиденди на играчите, бяло вино на зяпачите. А за нас, артистите остава несигурността във връзката мизерия –талант-шедьовър в среда, където пазарът на изкуство си е спекулативна игра и много рядко може да има общо с някаква духовност.

Иван Георгиев - Рембранд 1938-1994

ретроспективна изложба

4 Април 2008 - 28 Април 2008

Юбилейната ретроспективна изложбата посветена на 70 годишнината от рождението на Иван Георгиев представя за пръв път пред публиката близо 200 творби. Подбрани от над 600 картини на художника предимно собственост на частни колекционери, произведенията показват неговото творческо развитие - от академичните етюди до абстрактните работи, рисувани през последната година от живота му.

от изложбата на Иван Георгиев-Рембранд
Фото В. Занков